

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 9C/22/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121203599
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Sikorjak
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2021:8121203599.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov samosudcom JUDr. Rastislavom Sikorjakom v právnej veci žalobcu: Y. W., T., XX.XX.XXXX, H. G. XX, XXX XX C., U. Č. D. D. U. D. Ú. Y. - Š., H. X, XXX XX Y.-Š.Z. právne zastúpený: JUDr. Martin Friedrich, advokát, IČO: 42319528, so sídlom Floriánska 19, 040 01 Košice - mestská časť Staré Mesto proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, IČO: 00166073, so sídlom Račianska 71, 813 11 Bratislava o zaplatenie 26.000,- Eur s prísl. titulom náhrady nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 4500 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00% ročne z tejto sumy od 09.06.2021 až do zaplatenia, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100%, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu I. inštancie o výške týchto trov.

odôvodnenie:

1. Žalobou došliu Okresnému súdu Prešov dňa 11.05.2021 sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 26 000 € spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 06.06.2020 až do zaplatenia a to ako nemajetkovej ujmy za výkon väzby.

1.1. Žalobca v žalobe uviedol, že

- uznesením vyšetrovateľa OR PZ, Odbor kriminálnej polície Prešov ČVS: ORP-1201/1-VYS-PO-2018 zo dňa 24.11.2018 mu bolo vznesené obvinenie pre zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/ a ods. 3 písm. a/ zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon na tom skutkovom základe, že dňa 24.11.2018 v čase asi o 07:30 hod. v Prešove na ulici Sabinovskej vnikol na oplotený, uzatvorený dvor rodinného domu č. 80, ktorého majiteľkou je jeho matka I. Y., T.. XX.XX.XXXX tak, že preskočil bránu oplotenia, následne vypáčil plastové vchodové dvere do samostatnej oddelenej časti domu, vošiel dnu, kde zotrval až do príchodu hliadky polície v čase o 08:06 hod., pričom poškodením dverí I.Á. Y., T.. XX.XX.XXXX U. H. C., G. Č.. XX spôsobil škodu vo výške 205 € (ďalej aj len skutok),
- uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 26.11.2018 č.k. 33Tp/172/2018-25 bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku,
- dňa 19.03.2019 bolo podaná obžaloba prokurátora Okresnej prokuratúry Prešov sp. zn. 3Pv673/18/7707 pre zločin porušovania domovej slobodu podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona,
- uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 27.05.2019 sp. zn. 41T/23/2019 bola vec postúpená Okresnému úradu Prešov na prejednanie priestupku proti majetku,

- dňa 06.12.2019 bola Ministerstvu spravodlivosti SR ako zástupcovi Slovenskej republiky doručená žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa § 15 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. V zmysle „Oznámenia ministerstva o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody“ zo dňa 05.06.2020 bola v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 513/2003 Z.z. žiadosť žalobcu predbežne prerokovaná, pričom jej nebolo vyhovené z dôvodu, že žalovaný konštatoval nesplnenie zákonných predpokladov vzniku nároku na náhradu škody.

1.2. Už v tejto časti odôvodnenia rozsudku treba uviesť, že všetky skutočnosti doteraz prezentované ako súčasť žaloby sú pravdivé, preto ich súd nebude osobitne uvádzať a rozoberať v časti týkajúcej sa skutkových a právnych záverov súdu.

1.3. Žalobca nesúhlasí s tvrdením žalovaného v „Oznámení ministerstva o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhrady škody“ zo dňa 05.06.2020 a to, že si väzbu zavinil sám, pretože má za to, že nemohol si väzbu zaviniť tým, že sa snažil vykonávať svoje právo užívania na základe platnej nájomnej zmluvy v čom mu jeho matka neoprávnene bránila. Túto skutočnosť by mal súd pri rozhodovaní o väzbe za preukázanú, ak by OČTK zistili skutkový stav v súlade so zákonom.

1.4. Žalobca má za to, že súd pri rozhodovaní o väzbe vychádzal zo skutkového stavu, ktorý nebol zistený dostatočne pre tak závažný zásah do jeho osobnej slobody akým je väzba. OČTK síce zistili, že žalobca sa v rodinnom dome nachádzal a že vstupné dvere boli poškodené, avšak dostatočne nevenovali pozornosť tomu, či je žalobca oprávnený sa v danom priestore nachádzať. Podľa názoru žalobcu OČTK sa mali v predmetnej veci bližšie zaoberať nielen subjektívnymi tvrdeniami matky žalobcu ako poškodenej, ale aj samotného žalobcu, ktorý opakovane uvádzal, že má právo v priestore, v ktorom bol zastihnutý hliadkou polície sa nachádzať. Výšku odškodnenia ako 50-násobok minimálnej mzdy žalobca požaduje na základe výšky minimálnej mzdy platnej pre rok 2019, keďže v tomto roku došlo k postúpeniu veci na priestupkové konanie a v tomto roku mu teda vznikla škoda. Žalobca považuje za nevyhnutné poukázať na to, že samotným výkonom väzby mu bola spôsobená ujma na základných právach, slobodách ako aj jeho dôstojnosti. V dôsledku výkonu protiprávnej väzby po dobu 6-tich mesiacov trpí mnohonásobnými zdravotnými ťažkosťami tak po fyzickej ako aj psychickej stránke. Nemajetková ujma mu vznikla v príčinnej súvislosti s nezákonnou väzbou, kedy bol po dobu 6-tich mesiacov vystavený stavu právnej neistoty a strachu z možného odsúdenia za trestný čin, ktorý nespáchal. Väzobné stíhanie vážne a nezmazateľne zasiahlo do osobného rodinného a pracovného života žalobcu a v neposlednom rade vážne poškodilo jeho meno a česť. K preukázaniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím o väzbe poukazuje na právny názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/34/2018 v zmysle, ktorého „za nesplniteľné dôkazné bremeno v takej situácii Najvyšší súd označuje požiadavky odvolacieho súdu na preskúmanie finančného ocenenia nehmotnej ujmy žalobcu, najmä v oblasti osobných, rodinných, pracovných, sociálnych vzťahov, či psychického stavu, pretože nemajetková ujmy sa nepreukazuje. Nemajetková ujma vzniká samotným porušením základných práv a slobôd fyzickej osoby zákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Ide o stav mysle poškodenej osoby, ktorý sa preukazuje empaticky, pravda za predpokladu, že sa sudca bude vedieť aspoň elementárne vcítiť do pozície trestne stíhaného človeka. Za situácie, kedy žalobca nie je schopný presne určiť a preukázať výšku škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím, pričom však preukáže a odôvodní, že mu taká škoda, vznikla nemôže odvolací súd rozhodnúť, že mu preto škoda nebude vôbec priznaná, alebo že medzi protiprávnym konaním žalovaného a vzniknutou škodou nie je príčinná súvislosť. V takejto situácii má určiť výšku vzniknutej škody podľa spravodlivého uváženia a jednotlivých okolností prípadu.“

Následne žalobca uvádza, že úrok z omeškania požaduje odo dňa nasledujúceho po vydaní oznámenia Ministerstva spravodlivosti SR o vybavení jeho žiadosti o odškodnenie tj. od 06.06.2020 až do zaplatenia.

2. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním zo dňa 01.06.2021 (č.l. 26 - 29), v ktorom uviedol, že žalobu žalobcu považuje za nedôvodnú. Má za to, že bez relevancie sú tvrdenia žalobcu dotýkajúce sa postupu orgánov činných v trestnom konaní, keď žalobca jednoznačne ako titul nároku na náhradu škody označil rozhodnutie o väzbe (nie postup OČTK). Žalovaný ďalej cituje § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého právo na náhradu škody nevznikne, ak si osoba uloženie trestu ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama. Pre posudzovanie, či si osoba väzbu zavinila sama sú významné skutočnosti, ktoré viedli k vzatiu obvineného do väzby ako i samotný dôvod väzby. Zavinenie obvineného na vzatí do väzby v zmysle citovaného ustanovenia zákona potom znamená, že jeho zavinené konanie bolo dôvodom na podanie a vyhovenie návrhu na jeho vzatie do väzby. Časové hľadisko zavineného konania, ktoré viedlo k vzatiu do väzby nie je rozhodujúce, tj. mohlo k nemu dôjsť pred skutkom, o ktorom sa viedlo trestné stíhanie alebo aj po skutku, pred vznesením obvinenia alebo po vznesení obvinenia. Žalovaný zastáva názor, že zavinenie žalobcu na vzatí do väzby treba skúmať z hľadiska dôvodov, pre ktoré

bol žalobca do väzby vzatý a to vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam, ktoré súd rozhodujúci o väzbe zvažoval a ktorými vzatie do väzby odôvodnil. Na základe týchto skutočností má žalovaný za to, že k väzobnému stíhaniu žalobcu došlo výlučne jeho zavinením. Následne uvádza skutočnosti uvedené v uznesení sudcu pre prípravné konanie o vzatí do väzby, pričom tieto skutočnosti budú uvedené v ďalšej časti odôvodnenia, v ktorej bude oboznamované rozhodnutie o vzatí do väzby. V závere podania žalovaný uvádza, že v rámci postúpenia pôvodne trestnej veci na prejednanie priestupku bol žalobca rozhodnutím Okresného úradu Prešov zo dňa 08.06.2020 sp. zn. OU-PO-OVVS2-2020/009467 uznaný za vinného zo spáchania priestupku proti majetku a bola mu uložená sankcia - pokarhanie. V záverečnej časti svojho vyjadrenia sa žalovaný zameriava na to, že výška požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy nie je žiadnym spôsobom zo strany žalobcu nesúceho dôkazné bremeno preukázaná a rovnako nesúhlasí s prípadným priznaním úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy, kde poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, podľa ktorých má priznaná náhrada nemajetkovej ujmy konštitutívny charakter a teda žalovaný sa nemôže s jej úhradou dostať do omeškania skôr ako po uplynutí súdom určenej paričnej lehoty na plnenie.

3. Žalobca sa ďalej k predmetu konania vyjadril podaním zo dňa 18.06.2021 (č.l. 46 - 49), v ktorom uviedol, že nesúhlasí so základným tvrdením žalovaného, a to že si vzatie do väzby zavinil sám. Má za to, že nemožno vnímať izolovane skutočnosti vedeného trestného konania a skutočnosti vzatia do väzby. Totižto, ak by OČTK svojim postupom nezistili skutkový stav v rozsahu dostatočnom pre rozhodnutie o väzbe, ani samotné rozhodnutie vychádzajúce z takto zisteného skutkového stavu nemohlo byť spravodlivé. Žalovaný prakticky vylučuje vplyv postupu OČTK pri zisťovaní skutkového stavu na rozhodnutie súdu o väzbe a to napriek tomu, že zo samotného znenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku vyplýva, že OČTK s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Vo vzťahu k tvrdeniam žalovaného o dôvodoch uvedených v uznesení sudcu pre prípravné konanie o vzatí do väzby ako rozhodujúcich dôvodov, ktoré majú znamenať zavinenie si väzby žalobcom, žalobca uvádza, že voči nemu nebolo vedené trestné konanie pre ublíženie na zdraví (alebo pre akýkoľvek iný trestný čin proti životu a zdraviu) a teda mu ani nebolo pre tento trestný čin vznesené obvinenie. Násilné konanie žalobcu voči jeho matke, na ktoré poukazuje žalovaný, nebolo obsahom skutkovej vety trestného činu porušovania domovej slobody, pre ktorý bol trestne stíhaný, pretože sa takéhoto konania ani nedopustil.

Žalobca už v sťažnosti proti rozhodnutiu o vzatí do väzby zo dňa 26.11.2018 uvádzal, že nespáchal žiaden trestný čin voči svojej matke, keďže vošiel len do tej časti domu, v ktorej sa poškodená nenachádzala. Vzhľadom na uvedené bola obava, že žalobca bude pokračovať v násilnej trestnej činnosti voči svojej matke nedôvodná, pretože žiadnej takejto trestnej činnosti sa nedopustil.

Žalobca následne cituje rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 12Co/46/2019 zo dňa 13.02.2020, v ktorom sa uvádza: „Dôvody väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 Trestného poriadku sa totiž vždy do určitej miery prekrývajú s dôvodnými aktívneho konania, v ktorých možno vidieť zavinenie väzby a tak je nutné odlíšenie týchto skutočností, lebo inak by v dôsledku striktného prevzatia dôvodov väzby ako zároveň súčasných dôvodov jej zavinenia strácalo zmysel samotné ustanovenie § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z. (tj. obvinený by si vždy sám väzbu zavinil).“

Ďalej žalobca cituje rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Tost/7/2012, podľa ktorého „Zmyslom preventívnej väzby je zaistiť osobu obvineného, u ktorej existuje dôvodná obava vyplývajúca z konkrétnych skutočností, že bude opakovať trestný čin, pre ktorý je stíhaný.“ Z tohto uznesenia Najvyššieho súdu SR podľa žalobcu nepochybne vyplýva, že hrozba opakovania trestného činu ako dôvod preventívnej väzby sa musí týkať toho trestného činu, pre ktorý je žalobca stíhaný, a teda z ktorého je žalobca obvinený. Ako však už žalobca uviedol nie je a ani nebol trestne stíhaný pre trestný čin ublíženia na zdraví, takého trestného činu sa ani nedopustil a nemôže teda ani existovať hrozba opakovania takej trestnej činnosti.

Čo sa týka poukázania žalovaným na predchádzajúce odsúdenie za jazdu pod vplyvom alkoholu a za postihnutie na úseku priestupkového práva, rovnako aj na vedené trestné konanie na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 1T/37/2017 pre prečin poškodzovania cudzej veci, tak táto trestná vec v čase vzatia do väzby nebola právoplatne skončená. K tomuto tvrdeniu opätovne pripomína, že dôvodom preventívnej väzby je opakovanie trestného činu, pre ktorý je žalobca stíhaný. Trestný čin, či priestupky spomenuté vo vyjadrení žalovanej s prejednávanou vecou vôbec nesúvisia, a preto ich žalobca považuje za irelevantné vo vzťahu k rozhodnutiu o väzbe v trestnej veci vedenej pre trestný čin porušovania domovej slobody. Rovnako poukazuje na čl. 50 ods. 2 Ústavy SR, ktorý zakotvuje zásadu prezumpcie

nevinu a následne poukazuje na uznesenie Okresného súdu Pezinok pod sp. zn. Tp 76/2011, podľa ktorého „Väzobné dôvody tzv. pokračovacej väzby obvineného nemožno opierať o skutočnosti, že obvinený je stíhaný pre inú trestnú činnosť časovo predchádzajúcu trestnej činnosti, pre ktorú má byť obvinený väzobne stíhaný. Nemožno predsa väzobné dôvody, tzv. pokračovacej väzby obvineného v roku 2011 opierať o skutočnosti (navyše tým úplne ignorujúc ústavnú zásadu prezumpcie nevinu), že je obvinený stíhaný pre inú trestnú činnosť, časovo predchádzajúcu trestnú činnosť z roku 2009, pre ktorú má byť obvinený väzobne stíhaný.“ Ďalej zdôrazňuje to, že opakovane OČTK upozorňoval na existenciu nájomnej zmluvy, avšak pre jej získanie OČTK nevykonali žiadnu činnosť, ale naopak ním navrhnutý dôkaz takouto nájomnou zmluvou bol nimi odmietnutý.

4. Súd vo veci rozhodoval na pojednávaní konanom dňa 07.10.2021, na ktorom vykonal dokazovanie obsahom listín tvoriacich súdny spis ako aj obsahom pripojeného trestného spisu a v rámci neho v zápisnici uvedenými listinami ako aj vypočutím svedkov zistil nasledujúce skutočnosti:

4.1. Zo záznamu OR PZ v Prešove zo dňa 24.11.2018 vyplýva, že v tento deň v čase o 08:06 bola hliadka PZ vyslaná na ulicu G. Č.. XX D. C., Y. B. I. Y., že na dvore rodinného domu sa nachádza syn W. Y., T. XX.XX.XXXX, ktorý je neliečeným psychiatrickým pacientom a ktorý u nej nemá trvalý pobyt. Momentálne je na dvore, robí bordel a vyhráža sa, a preto oznamovateľka prosí o príchod hliadky PZ. Po príchode hliadky na miesto činu bolo zistené, že skutočne sa v samostatnej časti domu nachádza žalobca, ktorý uviedol, že má nejakú nájomnú zmluvu, ktorú však hliadke odmietol predložiť.

K tomuto tvrdeniu zasahujúcej hliadky treba zo strany súdu uviesť, že ide iba o úradný záznam, ktorého pravdivosť nemožno verifikovať a ktorého pravdivosť vo vzťahu k tomu, že žalobca odmietol predložiť nájomnú zmluvu namietol aj žalobca v rámci oboznámenia s výsledkami vyšetrovania.

4.2. V rámci zápisnice o výsluchu zadržaného - podozrivého žalobca uviedol, že využíva svoje právo nevyповeдаť, avšak prítomný právny zástupca JUDr. Ladislav Riedl uviedol, že podľa jeho názoru ide o civilnoprávny spor a to z dôvodu, že existuje nájomná zmluva, ktorá napriek tomu, že ju momentálne k dispozícii nemajú, umožňuje žalobcovi vyčlenenú časť domu užívať. Podľa názoru právneho zástupcu tvrdená poškodená pani Y. sa mala žalobou obrátiť na civilný súd s tým, že pokiaľ táto tvrdí, že nájomnú zmluvu mala zrušiť, nebolo žiadnym spôsobom preukázané, či to skutočne urobila a či tak urobila platne.

4.3. Dňa 24.11.2018 teda bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie voči žalobcovi zo skutku, ktorý je uvedený v časti odôvodnenia obsahujúceho reprodukciu jeho žaloby.

4.4. Rozhodnutím sudcu pre prípravne konanie Okresného súdu Prešov pod č.k. 33Tp/172/2018-25 zo dňa 26.11.2018 bol žalobca z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku vzatý do väzby. Čo sa týka dôvodu vzatia do väzby v tomto uznesení je uvedené: „Dôvodná obava, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti je daná najmä skutočnosťou, že obvinený sa protiprávneho konania proti svojej matke dopúšťal počas dlhšej doby, kde najprv sa protiprávneho konania dopustil tým, že jej vynadal, následne do nej hodil víťazný pohár zo žltého kovu, následne ju opakovane napadol fyzicky údermi dlaňou a následne neoprávnene vnikol do obydľia iného napriek tomu, že bol zrušený jeho trvalý pobyt dňa 19.11.2018. Z toho je zrejmé, že konanie obvineného sa stupňuje, je voči nemu vedené aj iné trestné konanie, aj keď doposiaľ uvedený rozsudok nenadobudol právoplatnosť, a preto je obava, že v prípade ponechania na slobode bude pokračovať v trestnej činnosti obdobnej alebo inej trestnej činnosti. Pokiaľ ide o obhajobu, že ide o občianskoprávny vzťah a doposiaľ nedošlo podľa obvineného a jeho právneho zástupcu k zániku nájomného vzťahu, tu je potrebné poukázať na skutočnosť, že ochrana obydľia má aj podľa Ústavy zvýšenú ochranu a to najmä jeho nedotknuteľnosť a pokiaľ by aj súd pripustil možnosť, že spomínaná nájomná zmluva, ktorá doposiaľ nebola zabezpečená a predložená procesnými stranami je platná, ale to nemôže prejudikovať prípadne rozhodnutie v civilnom konaní, ale obžalovaný sa nemohol svojho práva domáhať takýmto násilným spôsobom, ale svojich práv sa mal domáhať prostredníctvom príslušných štátnych orgánov, teda podľa názoru súdu sa obvinený dopustil, resp. v tomto štádiu je dôvodné podozrenie, že sa skutok stal a toho sa dopustil obvinený“. Rozhodnutie sudcu pre prípravne konanie bolo potvrdené Krajským súdom v Prešove uznesením č.k. 1Tpo/36/2018-38 zo dňa 19.12.2018, ktorým bola sťažnosť obvineného (terajšieho žalobcu) zamietnutá.

4.5. Z rozhodnutia vyšetrovateľa PZ zo dňa 06.03.2019 o návrhu na vykonanie dokazovania zo dňa 26.02.2019 vyplýva, že dôkazný návrh na zabezpečenie uvádzanej zmluvy, ktorú má mať žalobca k dispozícii v niektorom zo svojich elektronických zariadení zamietla z dôvodu, že vykonanie takéhoto dôkazu nepovažuje za potrebné.

4.6. Následne až v rámci trestného konania v štádiu konania po podaní obžaloby a teda v konaní na prvom stupni, súd pribral do konania znalca Ing. Romana Gajdoša ako súdneho znalca z odboru elektrotechniky, odvetvia počítačové programy, ktorý vykonal previerku mobilného telefónu a počítača žalobcu, v ktorom bola nájdená nájomná zmluva uzatvorená medzi prenajímateľom I. Y. a nájomcom

MKL-Intertruck s.r.o., IČO 46578943, kde jej predmetom bol nájom nebytového priestoru v rodinnom dome o výmere 30 m² nachádzajúceho sa na prízemí domu súp. č. XX T. G. O. D. C.. Nebytový priestor pozostáva z jednej miestnosti a príslušenstva, ktorým je WC a chodba. Nebytový priestor je zakreslený a vyznačený v situačnom náčrte, ktorý tvorí neoddeliteľnú prílohu tejto zmluvy.

4.7. Následne bolo trestné stíhanie ukončené rozhodnutím Okresného súdu Prešov č.k. 41T/23/2019-394, kde vec obžalovaného týkajúca sa skutku uvedeného v úvodnej časti odôvodnenia tohto rozsudku bola postúpená Okresnému úradu Prešove na prejednanie ako priestupok. Podstatným pre rozhodnutie Okresného súdu Prešov bolo nasledujúce: „Obžalovaný tvrdil, že má doklad, ktorý ho oprávňoval vstúpiť do uvedenej samostatnej časti domu vo vlastníctve jeho matky. Tento doklad však súdu nepredložil, pričom uviedol, že sa nachádza v jeho firemnom počítači. Na základe uvedeného, preto súd nariadil vydanie tohto počítača a následne ho podrobil znaleckému skúmaniu. Zo znaleckého posudku č. 9/2011 mal súd za preukázané, že v adresároch tohto počítača sa nachádza dokument s názvom zmluva o nájme nebytových priestorov. Z obsahu týchto dokumentov vyplýva, že medzi obžalovaným ako konateľom obchodnej spoločnosti MKL-Intertruck (ďalej nájomcom) a poškodenou I.M. Y. (ďalej prenajímateľom) bola uzatvorená zmluva o nájme nebytových priestorov nachádzajúcich sa na prízemí rodinného domu G.. Č.. XX T. G. O. D. C.. Nájomný vzťah bol uzatvorený na dobu neurčitú s tým, že prenajímateľ môže vypovedať túto zmluvu z presne uvedených dôvodov, pričom nájomná zmluva zanikne uplynutím dvojmesačnej výpovednej doby. Na základe uvedeného má preto súd za to, že medzi obžalovaným a poškodenou bola uzatvorená nájomná zmluva práve v tomto znení. Na tom nič nemení skutočnosť, že súd nemal k dispozícii nájomnú zmluvu v listinnej podobe opatrenú podpismi zúčastnených strán. Sama poškodená tvrdí, že takáto zmluva medzi ňou a obžalovaným bola uzatvorená, pričom nič nenasvedčuje tomu, žeby táto zmluva bola uzatvorená v inom znení ako v znení, ktoré bolo identifikované súdnym znalcom v počítači obžalovaného. Poškodená tvrdí, že túto zmluvu zrušila. Vykonaným dokazovaním má však súd za preukázané, že poškodenou popísaný spôsobom zrušenia tejto zmluvy nemá žiadne právne účinky na jej platnosť. Poškodená mohla ukončiť nájomný vzťah iba v zmysle príslušných ustanovení tejto zmluvy, resp. podľa zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov. Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, žeby poškodená doručila písomnú výpoveď s konkrétnymi dôvodmi nájomcovi - obchodnej spoločnosti MKL-Intertruck s.r.o. v zastúpení obžalovaným ako konateľom tejto spoločnosti. Na základe uvedeného má, preto súd za to, že nájomný vzťah medzi prenajímateľom a nájomcom trval k predmetným nebytovým priestorom aj dňa 24.11.2018, preto obžalovaný bol oprávnený vstúpiť do tohto obydľia, a teda nemohol spáchať žalovaný zločin porušovania domovej slobody.“

Sťažnosť Okresného prokurátora proti citovanému uzneseniu Okresného súdu Prešov bolo uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 8To/47/2019-428 zo dňa 01.10.2019 zamietnuté.

4.8. Pokiaľ ide o výpovede svedkov, tak

- svedkyňa I. Y. (bývala manželka žalobcu) vypovedal nezrozumiteľne a neurčito. Z jej výpovede vyplynulo iba to, že žalobca sa zaujímal o ich spoločné deti a v čase jeho väzby medzi ňou a deťmi na jednej strane a žalobcom na druhej strane žiadny kontakt neprebíhal.
- svedkyňa T. Y.Š. (dcéra žalobcu) uviedla, že jej vzťah s otcom je dobrý a na obdobie väzby si nepamätá.
- svedkyňa J. G. (bývala svokra žalobcu) uviedla, že jej vzťah so žalobcom ako zaťom bol dobrý ale po jeho vzatí do väzby si oddýchla. Jej výpoveď však bola nezrozumiteľná a neurčitá.
- svedkyňa U. uviedla, že žalobca je jej synovec. V minulosti ho vnímala ako riadneho človeka starajúceho sa o rodinu. O väzbe sa dozvedela až s odstupom času ale jej postoj k žalobcovi ostal neutrálny.
- svedok U. uviedol, že sa so žalobcom v minulosti stretával v rámci rodiny. O väzba nemal dostatok informácií a jeho postoj k žalobcovi tak ostal neutrálny.
- svedok Y. uviedol, že žalobcu poznal iba okrajovo z práce. Napriek tomu, že ho v rámci civilného súdneho konania registroval ako osobu eskortovanú a prekvapilo ho to, tak vo vzťahu k žalobcovi nemá negatívny postoj.

5. Pri svojom rozhodovaní súd vychádzal z nasledujúcich právnych úvah:

Zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov

§ 3 - (1) Štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo

- d) nesprávnym úradným postupom.
(2) Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

§ 8 - (5) Právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak

- a) bolo proti nemu zastavené trestné stíhanie,
b) bol oslobodený spod obžaloby alebo
c) vec bola postúpená inému orgánu.

(6) Právo na náhradu škody nevznikne

- a) ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama,

§ 16 - (4) Ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

§ 17 - (1) Uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

(2) V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

(3) Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
b) závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

(4) Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

Zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 13 - Celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

5.1. ÚS ČR - Pl. ÚS 11/10: Podle Ústavního soudu je nutné v souladu s Úmluvou vykládat i ono "zavinění" ve smyslu ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., a to bez ohledu na to, jakým způsobem s institutem náhrady škody či jeho jednotlivými aspekty pracuje domácí zákonodárce, judikatura i doktrína (zejména ta civilistická). Obdobně jako je například v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva a zejména pak v judikatuře evropských ústavních a nejvyšších soudů vykládán rozsah náhrady škody zahrnující i nemateriální újmu, musí být vyloženo i ono zavinění. Lze přitom poznamenat, že termín "zavinění si" nepovažuje Ústavní soud za příležitostný ani de lege lata (při případných úvahách de lege ferenda by to měl zákonodárce reflektovat). Používá-li přitom zákon tento termín, pak by měl být tedy alespoň chápán jako "způsobení si" ("zavdání příčiny ke") vzetí do vazby a měl by být vykládán restriktivně, resp. tak, aby samotný aspekt zavinění neznamenal ve své podstatě popření úmyslu zákonodárce založit odpovědnost státu i za zákonné rozhodnutí o vazbě (srov. k tomu i navrhovatelem citovaný náleží Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 596/02).

Nelze tedy souhlasit v této souvislosti s tím, aby zavinění v rámci citovaného ustanovení bylo spojováno dokonce s formou nevědomé nedbalosti, tak jak s ní počítají vybraná relevantní ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "občanský zákoník"), byť tento názor je zastáván jinak akceptovanou literaturou.

S ohledem na právě uvedené má Ústavní soud zato, že hledá-li současná aplikační praxe (zvláště Nejvyšší soud) paralelu mezi některými obecnými principy ovládajícími institut náhrady škody, tak jak s ním počítá občanský zákoník, a náhradou škody podle citovaného ustanovení zákona č. 82/1998 Sb., pak jde o postup neadekvátní. Nezohledňuje, že na straně poškozeného - byť si jistě lze představit situaci, kdy si skutečně způsobil vzetí do vazby sám, a to tak, že poskytnutí odškodnění by se skutečně jevilo rozporným s principy spravedlnosti - k onomu "zavinění" nedošlo v rámci občanskoprávního

vztahu, ale za okolností vážicích se ke konkrétnímu trestnímu řízení, kdy stát, reprezentovaný orgány činnými v trestním řízení nebyl s poškozeným ve výše zmíněné relaci rovnosti subjektů. Nadto, deklarovali se konceptuální shodnost mezi tím, že ani v § 441 občanského zákoníku, ani v § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. zákonodárce nespécifikoval formu zavinění (má se tedy zato, že v obou případech postačí nevědomá nedbalost), neprovádí se toto srovnání uvážlivě, neboť ona "přísnost zákona" ve formě nevědomé nedbalosti ve smyslu § 441 občanského zákoníku je přiměřená mimo jiné proto, že poškozený měl možnost v obdobné míře jako škůdce ovlivnit, zda-li svým jednáním naplní všechny předpoklady vzniku odpovědností (jak bylo zmíněno výše), včetně intenzity jejich naplnění; srovnatelnou možnost přitom zjevně osoba vazebně stíhaná nemá. Jen na okraj lze k tomuto porovnání citovaných zákonných ustanovení dodat, že zatímco ustanovení § 441 občanského zákoníku počítá i s eventualitou snížení náhrady škody poškozenému vzhledem k jeho zavinění, ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. s touto alternativou nepočítá.

NS ČR sp. zn. 30 Cdo 827/2014 - Nejvyšší soud ve správě o účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., projednané a schválené plénem Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 30. 11. 1977, sp. zn. PlsF 3/77, uvedl: „Nemožno ... jednoznačne vidieť zavinenie na uvalení väzby len v tom, že okresný prokurátor zdôvodnil vzatie do väzby konštatovaním, že išlo napr. o osobu niekoľkokrát súdne trestanú pre majetkové a iné delikty a vzhľadom na osobu páchatela je nebezpečenstvo, že by mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa vyhol trestnému stíhaniu a trestu, a že je to dôvodná obava, že by mohol i naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti obdobnej povahy.“

Podle výše uvedeného nelze tedy shledávat zavinění si vazby, pokud poškozený byl již několikrát soudně trestaný (byť pro stejnou trestnou činnost, pro niž je nyní trestně stíhán), a proto existuje důvodná obava, že by mohl opět páchat trestnou činnost obdobné povahy. Na uvedeném závěru nemění nic ani skutečnost, že se týkal § 5 odst. 2 písm. a) zák. č. 58/1969 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánů státu nebo jeho nesprávným úředním postupem. Uvedené ustanovení (právo na náhradu škody nemá ten, kdo si vazbu zavinil sám, zejména tím, že pokusem o útěk nebo jiným svým jednáním dal příčinu k obavám, jež byly důvodem vazby nebo jejího prodloužení), ačkoliv je do jisté míry konkrétnější než současná právní úprava, odpovídá smyslu § 12 odst. 1 písm. a) zák. č. 82/1998 Sb., tudíž je jeho výklad použitelný i pro současnou praxi.

NS SR sp. zn. 5Cdo/40/2019 - V okolnostiach prípadu žalobcu je aj z pohľadu dovolacieho súdu nepochybné, že zavinenie žalobcu na uvalení predmetnej väzby nemožno vidieť len v tom, že išlo o osobu predtým niekoľkokrát súdne trestanú pre obdobný trestný čin, pretože vzhľadom na jeho správanie v dobe vzatia do väzby neexistovali žiadne konkrétne okolnosti a skutočnosti objektívne odôvodňujúce existenciu dôvodnej obavy, že by mohol pokračovať v trestnej činnosti obdobnej povahy. Samotná skutočnosť, že v predchádzajúcom období preukázateľne spáchal totožnú alebo obdobnú trestnú činnosť (za ktorú bol právoplatne odsúdený) sama osebe neznamena automaticky zánik jeho práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe v zmysle ustanovenia § 8 ods. 6 zák. č. 514/2003 Z. z. Zavinenie žalobcu na jeho vzatie do väzby nemožno vidieť ani v tom, že sa ako obvinený ku spáchaniu trestného činu nepriznal alebo že odmietol vypovedať, pretože len využil svoje procesné práva, ktoré v rámci daného štádia trestného konania mal.

NS SR sp. zn. 2Cdo/154/2019 - 15. V správe prejednanej a schválenej plénom Najvyššieho súdu bývalej Československej socialistickej republiky o účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. z 30. novembra 1977, sp. zn. PlsF 3/77 bolo uvedené, že posudzovanie viny obvineného na vzatie do väzby je náročnou otázkou a jej úplné objasnenie v daných prípadoch nie je vždy dobre možné v rámci predbežného prerokovania nároku. Je ale v každom prípade nesprávne a v rozpore so zásadou materiálnej pravdy, ak súdy dostatočne nezisťujú, či skutočne osoba vzatá do väzby svojím konaním dala príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia, a ak len preberajú dôvody, o ktoré bolo rozhodnutie o uvalení väzby opreté, a okrem výsluchu žalobcu a obsahu trestných spisov nevykonávajú žiadne iné dôkazy. K vylúčeniu nároku na odškodnenie za väzbu podľa ustanovenia § 5 ods. 2 písm. a/ zákona č. 58/1969 Zb. totiž nestačí, že tu bol zákonný dôvod väzby v zmysle ustanovenia § 67 Trestného poriadku alebo jej trvania v zmysle ustanovenia § 72 Trestného poriadku, ale treba, aby si obvinený sám väzbu zavinil. I keď pritom zákon len príkladom uvádza, ktoré konanie obvineného treba považovať za zavinenie väzby (napr. pokus o útěk), rozhodne vždy predpokladá určité konkrétne konanie obvineného, ktorým dal príčinu na uvalenie väzby. To znamená, že podľa úpravy vzatia do väzby a jej trvania zakotvenej v Trestnom poriadku bude tu zákonný dôvod väzby, keď v zmysle ustanovenia § 67 Trestného poriadku bude tu skutočnosť, ktorá odôvodňuje obavu, že obvinený napr. ujde alebo že bude pokračovať v trestnej činnosti alebo že bude pôsobiť na svedkov a pod. Pre vylúčenie nároku na odškodnenie za väzbu malo by však byť preukázané aj určité konanie obvineného, napr. pôsobenie na znalca, zastrašovanie svedkov, odstraňovanie dôkazov a pod., ktorým dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom

vězby alebo jej predĺženia, lebo len v takomto prípade možno hovoriť o tom, že obvinený mal vinu na uvalení väzby. Nemožno preto jednoznačne vidieť zavinenie na uvalení väzby len v tom, že okresný prokurátor zdôvodnil vzatie do väzby konštatovaním, že išlo napr. o osobu niekoľkokrát súdne trestanú pre majetkové a iné delikty a vzhľadom na osobu páchatela je nebezpečenstvo, že by mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa vyhol trestnému stíhaniu a trestu, a že je tu dôvodná obava, že by mohol i naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti obdobnej povahy. Zrejme nepôjde taktiež o zavinenie na vzatí do väzby ani vtedy, keď sa obvinený ku spáchaniu trestného činu nepriznal alebo odmieta vypovedať a tak svojim konaním vzbudzuje dôvodné obavy, že by mohol mariť vyšetrovanie pôsobením na svedkov alebo spoluobvinených. Predmetná judikatúra ohľadne posudzovania viny obvineného na vzatí do väzby je aktuálna aj k § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z.

16. V zmysle uvedeného dovolací súd poukazuje na rozhodnutia súdov nižších inštancií, ktoré uviedli, že k vylúčeniu nároku na odškodnenie za väzbu nestačí, že tu bol zákonný dôvod väzby v zmysle ustanovenia § 71 Trest. por., ale je potrebné, aby si obvinený sám väzbu zavinil. T. j. predpokladá sa určité konkrétne konanie obvineného (žalobcu), ktorým dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby, lebo len v takom prípade možno hovoriť o tom, že obvinený mal vinu na uvalení väzby. Nemožno preto jednoznačne vidieť zavinenie za uvalenie väzby len v tom, že išlo napr. o osobu niekoľkokrát súdne trestanú a vzhľadom na osobu páchatela je tu dôvodná obava, že by mohol aj naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti obdobnej povahy.

NS ČR sp. zn. 30Cdo/832/2017 - Zavinění si vazby nemůže spočívat v dřívějším odsouzení trestně stíhaného, byť by šlo o odsouzení pro trestný čin se stejnou právní kvalifikací, pro který je trestně stíhán. Může však spočívat v tom, že se obviněný dozná ke spáchání trestného činu, pro který byl již dřívě odsouzen, a to i tehdy, jestliže byl následně zproštěn obžaloby z důvodu, že se skutek jemu kladený za vinu nestal. Znaky skutkové podstaty trestného činu, které vedou orgány činné v trestním řízení k uvalení vazby, nejsou automaticky přijatelným důvodem i pro „zavinění si“ vazby z pohledu kompenzačního řízení. Vždy tu musí být jiná, další skutečnost (v tomto smyslu kvalifikovaná), která, byť i nese totožný projev jednání, musí být právně identifikována (a odůvodněna) zvlášť pro řízení kompenzační.

31. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 7. 12. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1707/2015, na který rovněž odkazuje odvolací soud, k zavinění si vazby samotným obviněným podle ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) OdpŠK uvedl, že i když je odpovědnost státu za škodu objektivní (tj. bez ohledu na zavinění odpovědné osoby) a bez liberačního důvodu, nejde o odpovědnost absolutní v tom smyslu, že by nastupovala bez výjimky vždy, jsou-li splněny předpoklady odpovědnosti. Jsou-li jinak splněny podmínky odpovědnosti státu za škodu způsobenou rozhodnutím o vazbě, nenáleží právo na náhradu škody osobě, která si vazbu sama zavinila svým jednáním. Současně odkázal na výklad pojmu „zavinění si vazby“ v judikatuře Ústavního soudu s tím, že používá-li zákon č. 82/1998 Sb. tento termín, pak by měl být chápán jako „způsobení si“ („zavdání příčiny ke“) vzetí do vazby a měl by být vykládán restriktivně, resp. tak, aby samotný aspekt zavinění neznamenal ve své podstatě popření úmyslu zákonodárce založit odpovědnost státu i za zákonné rozhodnutí o vazbě (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 11/10, uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod číslem 148/2011; rozhodnutí Ústavního soudu jsou též dostupná na nalus.usoud.cz). Obdobně se Nejvyšší soud vyjádřil i v dalším odvolacím soudem odkazovaném rozsudku ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. 30 Cdo 827/2014, z něhož rovněž vyplývá, že zavinění si vazby nemůže spočívat v dřívějším odsouzení trestně stíhaného, byť by šlo o odsouzení pro trestný čin se stejnou právní kvalifikací, pro který je trestně stíhán. Může však spočívat v tom, že se obviněný dozná ke spáchání trestného činu, pro který byl již dřívě odsouzen, a to i tehdy, jestliže byl následně zproštěn obžaloby z důvodu, že se skutek jemu kladený za vinu nestal.

32. Podle ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a to i před vydáním shora označeného nálezu Ústavního soudu, znaky skutkové podstaty trestného činu, které vedou orgány činné v trestním řízení k uvalení vazby, nejsou automaticky přijatelným důvodem i pro „zavinění si“ vazby z pohledu kompenzačního řízení. Vždy tu musí být jiná, další skutečnost (v tomto smyslu kvalifikovaná), která, byť i nese totožný projev jednání, musí být právně identifikována (a odůvodněna) zvlášť pro řízení kompenzační (srov. zprávu pléna Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30. 11. 1977, sp. zn. PlsF 3/77, uveřejněnou pod číslem 35/1977 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2004, sp. zn. 25 Cdo 2255/2002).

33. V této souvislosti je nutno poznamenat, že odpovědnost státu za rozhodnutí o vazbě podle § 9 odst. 1 OdpŠK zakládá i postoupení věci jinému orgánu. Podle § 222 odst. 2 trestního řádu soud postoupí věc jinému orgánu, jestliže shledá, že nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být jiným orgánem posouzen jako přestupek nebo kárné provinění, o nichž je tento orgán příslušný rozhodovat.

34. Pokud by trestní soud nedospěl k právně nezávaznému závěru, že skutek popsany v obžalobě by mohl být posouzen jako přestupek, musel by být obžalovaný obžaloby zproštěn, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem [§ 226 písm. b) trestního řádu; srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2018, sp. zn. 30 Cdo 6069/2016].

35. Nicméně i kdyby následně byl příslušným orgánem učiněn závěr, že obviněný přestupek spáchal, nelze v takovém jednání bez dalšího spatřovat „zavinění si“ vazby, neboť takové jednání nemůže být ani vazebním důvodem podle § 67 trestního řádu. Výklad provedený odvolacím soudem tedy popírá úmysl zákonodárce založit odpovědnost státu za újmu způsobenou rozhodnutím o vazbě i v případech, kdy je následně věc postoupena jinému orgánu, neboť není zřejmé, v jakých případech postoupení věci jinému orgánu (a zda vůbec v nějakých) by odpovědnost státu za újmu způsobenou rozhodnutím o vazbě zůstala zachována.

36. Dovolací soud se opakovaně vyjádřil i k „zavinění si“ tzv. útěkové vazby s tím, že samotný pobyt obviněného v zahraničí v době trestního stíhání sám o sobě neznamena zavinění na následném vzetí do vazby (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2794/2006), stejně jako samotná okolnost, že obviněný nemá stále bydliště, jestliže není projevem jeho snahy skrývat se před trestním stíháním, nýbrž důsledkem jeho nepříznivé sociální situace (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2012, sp. zn. 28 Cdo 2309/2012). Naproti tomu okolnost, že orgánům policie se opakovaně nepodařilo zastihnout obviněného na místech, která po sdělení obvinění uvedl jako místa svého pobytu, zakládá zavinění obviněného na jeho vzetí do vazby (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2007, sp. zn. 25 Cdo 2113/2006).

6. Z vykonaného dokazovania je zřejmé, že žalobca bol v období od 24.11.2018 do 27.05.2019 vo väzbe podľa § 71 ods.1 písm.c) Trestného poriadku (tzv. preventívna väzba majúca zabrániť v pokračovaní v trestnej činnosti) v rámci trestného konania, ktoré neskončilo jeho odsúdením, ale postúpením veci na prejednanie ako priestupku, čo znamená, že vo výsledku jeho trestné konanie ako aj väzba boli nezákonné.

6.1. Tu treba uviesť, že je iste právom a povinnosťou štátu zabezpečovať ochranu spoločnosti vyšetrovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivec je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený. V rámci prípravy pojednávania a rozhodnutia si súd naštudoval v dostupnom rozsahu judikatúru tuzemských súdov ohľadne odškodňovania za nezákonnú väzbu, pričom žalovaný vo všetkých súdu dostupných konaniach tvrdil, že väzba bola zavinená, tzn. že odmietal možnosť odškodnenia tejto nezákonnej väzby štátom.

6.2. Vo vzťahu k tvrdeniu žalovaného o tom, že sa netreba zaoberať postupom OČTK v rámci trestného konania, ale iba samotným zavinením, či nezavinením väzby, keďže iba táto skutočnosť má byť predmetom odškodnenia súd uvádza, že s týmto nemožno súhlasiť. Tak napr. pri obdobnej právnej úprave Ústavný súd ČR vo veci sp. zn. II. ÚS/590/08 uviedol - prostriedky trestného procesu, ktoré nezriedka vedú k obmedzeniu základného práv obvineného nemožno posudzovať celkom izolovane, ale iba v kontexte účelu ich použitia, ktorým je odhalenie a potrestanie páchatela trestnej činnosti. Pokiaľ sa v ktorejkoľvek fáze trestného konania ukáže, že tento účel nemôže byť naplnený, pretože obviněný sa trestnej činnosti nedopustil a podozrenia orgánov činných v trestnom konaní boli celkom nedôvodné je treba za vadné považovať všetky úkony, ktoré boli v trestnom konaní vykonané, tj. vrátane prostriedkov vedúcich k obmedzeniu osobnej slobody, ktorým je aj väzba. Pre účely odškodnenia, preto nemožno celkom izolovane posudzovať väzbu a samotné trestné stíhanie. Z tohto pohľadu je potom nerozhodné, či si sťažovateľ svojím konaním väzbu privodil, pretože nebyť nedôvodného trestného stíhania nebol by sťažovateľ vôbec vystavený požiadavke podrobiť sa psychiatrickému skúmaniu a už vôbec nie obmedzeniu osobnej slobody v podobe väzby.

6.3. Už z podstaty samotného trestného stíhania vyplýva, že toto negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého je síce do okamžiku právoplatnosti meritórneho rozhodnutia potrebné hľadieť aj ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie totiž výrazne zásadne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a to o to viac ak je stíhaný väzobne. Takýto zásah je citeľnejší o to viac, ak je trestné konanie následne skončené oslobodzujúcim rozsudkom z dôvodu, že skutok, pre ktorý bol jednotlivec obviněný a obžalovaný sa nestal, prípadne nebol trestným činom.

6.4. Súd má za to, že už samotné väzobné stíhanie v rámci trestného konania, ktoré neskončilo odsúdením obvineného a ktoré si obvinený nezavinil, je dôvodom priznania nemajetkovej ujmy v peniazoch.

7. Ako už bolo uvedené, preto aby mohla byť nezákonná väzba odškodnená, musia byť splnené zákonom stanovené pozitívne podmienky a nesmú existovať podmienky negatívne. Pozitívnu podmienkou je to, že trestné konanie okrem iného skončilo postúpením veci inému orgánu na prejednanie pôvodne trestného skutku ako priestupku (zjednodušene aj oslobodením) a negatívnu podmienkou je to, že zo strany poškodeného nedošlo k zavineniu si väzby. Vychádzajúc z vyššie citovanej judikatúry má súd za to, že zo strany žalobcu nedošlo k žiadnemu takémuto konaniu, ktoré by mohlo byť kvalifikované ako zavinenie si väzby. V rámci tohto záveru je potrebné upozorniť ešte na jednu dôležitú skutočnosť a to, že v rámci trestného konania došlo k oslobodeniu žalobcu nie z dôvodu dodatočne vykonaných dôkazov, ale iba z dôvodu iného právneho hodnotenia veci sudcom rozhodujúcim meritórne na rozdiel od sudcu pre prípravné konanie pri rozhodovaní o vzatí žalobcu do väzby. Pri skutkovej podstate porušovania domovej slobody, pre ktorú bol žalobca stíhaný, ide o skutkovú podstatu s tzv. blanketnou dispozíciou, ktorá odkazuje na normy civilného práva týkajúceho sa možnosti užívania určitého priestoru. Zavinenie žalobcu na vzatí do väzby by bolo dané v prípade, ak by napriek tomu, že mal k dispozícii užívací titul, tento užívací titul pred OČTK a sudcom pre prípravné konanie zamlčal. V tomto prípade však tomuto tak jednoznačne nebolo, naopak aj keď písomné vyhotovenie zmluvy žalobca k dispozícii nemal, poukazoval na neho a opakovane poukazoval aj na to, že žiadnym spôsobom zo strany tvrdenej poškodenej k ukončeniu nájomného vzťahu nedošlo. Už táto skutočnosť musela pre OČTK jednoznačne signalizovať, že nájomný vzťah tu bol a otázka platnosti jeho skončenia mala byť skúmaná ako podstatná predbežná otázka. Na druhej strane v prospech žalobcu a názoru o tom, že si väzbu nezavinil je aj to, že sudca pre prípravné konanie pri vzatí do väzby uviedol, že aj keby k dispozícii túto zmluvu mal, žalobcu by do väzby vzal a to preto akým spôsobom sa vstupu do nehnuteľnosti, ktorú mal právo užívať, dostal. Následne to boli práve OČTK, ktoré opakovane odopierali žalobcovi snahu dostať sa k písomnému vyhotoveniu zmluvy a akonáhle to sudca vo veci rozhodujúci meritórne povolil a táto zmluva sa dostala na svetlo sveta, bolo trestné konanie ukončené spôsobom v prospech žalobcu, tzn. spôsobom, kde bola inak právne posúdená oproti uzneseniu o vzatí do väzby otázka existencie nájomnej zmluvy a jej zákonné/nezákonné vypovedanie a aký to má vplyv na trestné stíhanie žalobcu. Je tiež potrebné dodať, že predmetom trestného konania nebol skutok spočívajúci v poškodzovaní cudzej veci, ale práve skutok spočívajúci v neoprávnenom zásahu do domovej slobody iného. Ani tvrdenie o násilnom správaní sa žalobcu vo vzťahu k jeho matke (V čase rozhodovania do väzby však nepreukázané a netýkajúce sa skutku porušovania domovej slobody. Navyiac, ak dôvodom zavinenia väzby nie je predchádzajúce odsúdenie, o to menej ním môže byť iba podozrenie z protiprávneho konania.) nebolo dôvodom zavinenia väzby si žalobcom, pričom jeho útočná svojpomoc sa týkala iba oddeleného priestoru rodinného domu, ktorý mal právo užívať a nie tej časti rodinného domu, ktorý užívala jeho matka.

8. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy je zrejmé, že stanoviť presnou sumou výšku tejto náhrady za deň, či mesiac trvania väzby vopred pre všetky prípady nie je možné, pretože primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemožno vopred postihnúť. Súd považuje za nesprávne zbavovanie sa zodpovednosti štátu za tak závažné zásahy do slobodu jednotlivca ako je trestné stíhanie a väzba tým, že došlo k obmedzeniu hornej hranice jej výšky. Súd nemá vedomosti, žeby sa takýmto spôsobom štát zbavoval zodpovednosti aj v iných krajinách a vlastne uprednostnil svoje majetkové záujmy pred záujmom nezákonne stíhaných jednotlivcov vrátane svojich občanov.

8.1. NS ČR v rozhodnutí sp. zn. 30Cdo/2357/2010, kde zmapoval európske pomery pri odškodňovaní väzby, dospel k záveru o orientačnej výške náhrady nemajetkovej ujmy za deň väzby v rozpätí od 500 Kč do 1500 Kč (20 € - 60 €; 600 € - 1800 €/mesiac). Toto rozhodnutie spomína aj ÚS SR vo veci sp. zn. III. ÚS 754/2016. V spomenutom rozhodnutí NS ČR dospel aj k záveru, že prvé dni väzby by mali odškodňované sumou vyššou ako dni nasledujúce.

8.2. Kritéria výšky nemajetkovej ujmy citované vyššie sú relativizované výškou najvyššej ujmy určenej pre rok 2019 ako 26000 € (50 x min. mzda 520 €). Uvedené znamená, že aj pri plnej existencii dôvodov uvedených v § 17 ods.3 zákona č. 514/2003 Z.z. a maximálnej dĺžke väzby 60 mesiacov (§ 76a Trestného poriadku) nemôže byť priznaná suma vyššia. Numericky tak na mesiac väzby pripadá suma 433 € na mesiac (26000 €/60). Z tejto sumy teda vychádza aj konajúci súd pričom ju modifikuje trvaním väzby a prípadným naplnením dôvodov uvedených v § 17 ods.3 zákona. Pokiaľ ide o kritéria uvedené v

tomto ustanovení, tieto preukázané neboli s výnimkou písm.c) vo vzťahu k deťom žalobcu a žalobca nepreukázal ani tvrdené psychické a fyzické problémy väzbou spôsobené. Tieto kritéria teda k zvýšeniu mesačnej sadzby odškodnenia vedú iba čiastočne. K zvýšeniu súd pristúpil z dôvodu počiatkových dní väzby (keď je nevyhnutné úplne zabudnúť na doterajší život a prispôbiť sa životu za väzenskými múrmi). Za počiatkovú dobu považuje súd prvé tri mesiace (túto dobu považuje súd za nevyhnutnú na „aklimatizáciu“), ktoré odškodňuje sumou 1000 €/mesiac. Zvyšné tri mesiace odškodňuje súd sumou 500 € prihládajúc na odlúčenie žalobcu od detí (bola preukázaná riadna starostlivosť žalobcu o deti a dobrý vzťah s nimi). Spolu tak súd priznal sumu 4500 €.

9. Úroky z omeškania. NS SR sp. zn. 4Cdo/257/2019 - Zákon č. 514/2003 Z. z. uznáva náhradu nemajetkovej ujmy ako jeden z nárokov na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci (§ 17 ods. 2 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z.). V prejednávanej veci bola súdmi nižších inštancií priznaná náhrada nemajetkovej ujmy z dôvodu, že žalobca bol rozhodnutím o väzbe (uznesenie Okresného súdu Svidník zo 6. apríla 2010, č. k. 0Tp/132/2010-16) pozbavený osobnej slobody, pričom rozsudkom toho istého súdu z 1. augusta 2012, č. k. 2T/82/2010-384 bol oslobodený spod obžaloby (§ 8 ods. 5 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z. z.). V súlade s § 8 ods. 5 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bol (okrem iného) oslobodený spod obžaloby. Z uvedenej dikcie zákona možno vyvodiť, že nárok žalobcu podľa § 17 ods. 2 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z. voči žalovanej vzniká už samotnou existenciou väzobného trestného stíhania a rozsudku, ktorým bola osoba pozbavená osobnej slobody následne oslobodená spod obžaloby. Preto rozhodnutie, ktorým sa priznáva táto náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch v konkrétnej výške, už len deklaruje existenciu tejto zákonom priznanej právnej skutočnosti a nárokov z nej vyplývajúcich (väzobného stíhania, oslobodzujúceho rozsudku a ich príčinnú súvislosť so vznikom nemajetkovej ujmy vzniknutej obmedzením na osobnej slobode jednotlivca). Podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Z uvedeného je preto možné ďalej vyvodiť, že k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím šesťmesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Uvedený názor dovolacieho súdu je podporený aj novelou č. 412/2012 Z. z., ktorou bolo s účinnosťou od 1. januára 2013 ustanovenie § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. zmenené tak, že podľa poslednej vety tohto ustanovenia, ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

9.1. Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka - dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškani. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka - ak ide o omeškание s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka - výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

9.2. Základná sadzba ECB bola ku dňu omeškania 0,00% a preto výška úrokov z omeškania je 5,00% ročne.

9.3. Žiadosť o odškodnenie bola MS SR doručená dňa 06.12.2019. Odpoveď bola vyhotovená dňa 05.12.2019 ale oznámená neznámeho dňa (arg. ... najskôr dňom oznámenia ..., nie dňom vyhotovenia). Preto súd priznal úroky z omeškania uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku. Táto lehota uplynula dňa 08.06.2020 (06.06.2020 bola sobota - § 122 ods.3 OZ), do omeškania sa žalovaný dostal dňa 09.06.2020 a od tohto dňa priznal súd úroky z omeškania.

10. Podľa § 251 C.s.p. - Trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods.1 C.s.p. - Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods.1 C.s.p. - O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

10.1. V prejednávanej veci išlo o konanie, kde výška nároku závisela od úvahy súdu. Úspech žalobcu je tak daný jeho úspechom v základe nároku a preto mu patrí nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie. Podľa § 359 C.s.p. - Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Prešov v dvoch (2) vyhotoveniach.

Podľa § 363 C.s.p. - V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 C.s.p. - Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 C.s.p. - (1) Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(2) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

(3) Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 C.s.p. - Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak žalovaný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, žalobca môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.